

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

α) Το Κείμενο 1 εκ πρώτης όψεως είναι ένα πληροφοριακό κείμενο το οποίο, όπως φαίνεται και από τον τίτλο του, έχει στόχο να ενημερώσει τον αναγνώστη για τον ορισμό, τις αιτίες και τις συνέπειες της έμφυλης βίας. Η αναλυτική ωστόσο παρουσίαση αυτής ως φαινομένου, η διεύθυνση στις ρίζες της και, κυρίως, η περιγραφή των αρνητικών συνεπειών της μπορούν να υπηρετήσουν και τον στόχο της «πρόληψης». Όπως επισημαίνεται, η έμφυλη βία «γεννά ανισότιμες ιεραρχίες εξουσίας» που δίνουν προβάδισμα στους άνδρες και φέρνουν σε «υποδεέστερη θέση» τις γυναίκες, οι δε έμφυλες νόρμες που την προκαλούν «δημιουργούνται από τον πολιτισμό μας». Συνειδητοποιώντας αυτή τη διάσταση του προβλήματος και κυρίως τη συλλογική ευθύνη που απορρέει από το «μας» (α' πληθυντικό πρόσωπο), ο καθένας μας ως αναγνώστης καλείται ίσως έμμεσα να προβληματιστεί και να επαναπροσδιορίσει τη στάση του απέναντι στο άλλο φύλο, προλαμβάνοντας την έμφυλη βία και καθιστώντας σαφές στον εαυτό του και στους άλλους ότι αυτή σε καμία περίπτωση δεν πρέπει «να γίνεται ανεκτή» ή «να θεωρείται αποδεκτή».

- β)** i) Λάθος,
ii) Λάθος,
iii) Λάθος,
iv) Σωστό,
v) Σωστό.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Ενδεικτικά παραδείγματα:

- «Η ομορφιά σου θα ανθίσει και το χαμόγελό σου θα γίνει ένα ακόμα αισιόδοξο βήμα για τον κόσμο. Να θυμάσαι όμως πάντα, ότι όλα τα παιδιά μεγαλώνουν.»

ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ: «θα ανθίσει», «θα γίνει» με οριστική μέλλοντα.

ΠΡΟΤΡΟΠΗ: «Να θυμάσαι» με προτρεπτική υποτακτική.

- «Θα έρθει ο έρωτας, θα έρθει και η κοινή ζωή με έναν άλλον άνθρωπο. Να μην ξεχάσεις τούτο το πολύ σημαντικό..»

ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ: «Θα έρθει», «θα έρθει» με οριστική μέλλοντα.

ΑΠΟΤΡΟΠΗ: «Να μην ξεχάσεις» με αποτρεπτική υποτακτική (υποτακτική με την άρνηση μη).

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

- «Τα χέρια είναι για να ενώνονται κι όχι για να δέρνουν ή να πονούν τον άλλον. [...] Όσο και να αγαπήσεις ποτέ μην ανεχτείς τη βία και την καταπίεση.»

Εδώ ο συντάκτης του Κειμένου 2 κάνει λόγο για διάφορες μορφές της έμφυλης βίας και συγκεκριμένα για τη σωματική («χέρια που δέρνουν») και την ψυχολογική («καταπίεση»), που αναφέρονται και στο Κείμενο 1: «Η ΕΒ μπορεί να είναι σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική ή κοινωνικοπολιτισμική».

- «Μην ανεχτείς ποτέ τη βία, ούτε με λόγια ούτε με πράξεις. [...] Ποτέ μη νιώσεις μόνη και ποτέ μην ανεχτείς, ποτέ μη σιωπήσεις αν μία άλλη γυναίκα καταπιέζεται ή απειλείται.»

Εδώ ο Νίκος Βουρλιώτης, εκτός της σωματικής, λεκτικής και ψυχολογικής έμφυλης βίας την οποία αναφέρει πάλι, συμβουλεύει την κόρη του να μην ανεχτεί ποτέ τη βία ούτε για τον εαυτό της ούτε για κάποια άλλη γυναίκα, να μη θεωρήσει δηλαδή δεδομένο ότι η βία στις γυναίκες είναι κάτι φυσιολογικό, αλλά να αντιδράσει, να μη σιωπήσει. Έμμεσα υπονοεί ότι υπάρχουν γυναίκες που ανέχονται τη βία και πολύς κόσμος που θεωρεί την άσκηση αυτής σε βάρος των γυναικών αποδεκτή, λόγω της «ανωτερότητας» που άτυπα έχει ο άντρας μέσα στην κοινωνία. Το φαινόμενο αυτό επιβεβαιώνεται και στο Κείμενο 1: «Αυτές οι ιεραρχίες εξουσίας δεν καθιστούν απλώς δυνατή την έμφυλη βία, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου αυτή γίνεται ανεκτή ή θεωρείται ακόμα και αποδεκτή.»

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το κείμενο αναδεικνύει τον υποτιμητικό τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν συχνά οι άντρες τις γυναίκες. Ο αφηγητής, ένας συγγραφέας βιβλίων, σε α' ενικό πρόσωπο («μεγαλώνω», «πείθομαι»), και με ύφος εξομολογητικό, μοιράζεται με τον αναγνώστη κάποιες προσωπικές του σκέψεις, στις οποίες κυριαρχεί η πεποίθησή του ότι «τα σπίτια μοιάζουν με γυναίκες». Στην αναλογία αυτή ωστόσο κρύβονται κάποια στερεότυπα, αποδεκτά από τον ίδιο, όπως το ότι «η γυναίκα γεννιέται για να παντρευτεί» και «δίχως σύντροφο» είναι μια θλίψη, μοιάζοντας με «σπίτι χωρίς ένοικο» (αναλογία/παρομοίωση). «Από δω η κυρία μου, από δω η οικία μου», λέει με μια παιγνιώδη ομοιοκαταληξία, στην οποία η γυναίκα παρουσιάζεται σαν άψυχο αντικείμενο, «ένα πράγμα από μπετόν αρμέ», που χρησιμοποιείται για λίγο διάστημα, σαν «δοκιμαστήριο ρούχων», και οι άντρες το αλλάζουν συχνά, όπως ο αφηγητής άλλαζε σπίτια «χωρίς να προλαβαίνει ούτε να τα γνωρίσει».

Με τις εικόνες αυτές οπτικοποιείται η νοοτροπία του αφηγητή απέναντι στο άλλο φύλο, το οποίο φαίνεται πως ποτέ δεν προσέγγισε συναισθηματικά και ουσιαστικά. Γι' αυτό και οι γυναίκες τον χώριζαν παραπονούμενες πάντα «ότι νοιάζεται περισσότερο το βιβλίο που γράφει παρά εκείνες». Κι όπως ο ίδιος ομολογεί με τρόπο ίσως κυνικό, «είχαν δίκιο». Οι μαθητές και κυρίως οι μαθήτριες αναμένεται να εκφράσουν τη λύπη και την αποδοκιμασία τους για την υποτιμητική στάση του αφηγητή απέναντι στις γυναίκες. Κάθε βέβαια επαρκώς τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.